

dvema stolpoma, obrnemo se proti vshodu po precēj globokem in širokem prekopu vstric mestnih zidin. Ta prekop sta dala prekopati kralja Heroda Agripa I. in II. ob apostolskih časih, da bi tako mesto tudi proti severu bilo odrezano in zavarovano s tretjim zidovjem. Na tak način sta obzidala severno predmestje Bezeto. To Herodovo zidovje, tretje imenovano, je šlo po isti strani, kakor današnji severni zid. Današnje obzidje (sezidano od Solimana l. 1536.—1539.) z vdelanimi 34 stolpi, sedmerimi vrati, z linami in zobčastimi nadzidki v podobi stopnatih piramidic, je kaj lično in častitljivo. Večna škoda bi bilo podreti je. Oziraje se nanj sem s psalmom 121, 7, svetemu mestu voščil: „Bivaj mir v tvojih zidovih in obilost blagoslova med tvojimi stolpi.“

Onstran prekopa, malo niže od damaščanskih vrat, se vzdigujejo stene navpično obsekanih skladov, kakor pri kakem kamenolomu z zevajočimi jamami, med njimi pa holmček, odet z borno travo. Vhod v največjo votlino prekrivata zid in hišica nekega turškega derviša. Kakor drugodi, tako so tudi ta znameniti kraj zasedli Turki, da za dobršen bahšiš dovoljujejo kristijanom vstop. Kaj pa je v tej votlini znamenitega?

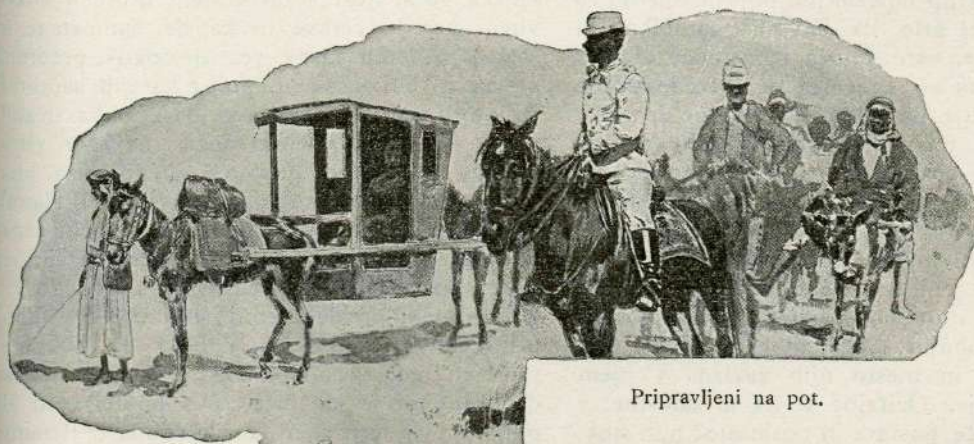
Ko si se pobotal z dervišem, čuvajem te votline, te vodi iz male jame v večjo, rotundi podobno, ter ti pokaže grob nekega sultana, zadaj za njim pa takozvani grob Jeremije preroka. Toda sporočilo, da je tukaj pokopan Jeremija, je šele iz XV. stoletja. Kakor nam cerkveni očaki poročajo, Jeremija ni bil v Jeruzalemu pokopan, ampak blizu egiptovskega mesta Tafnisa, kjer so ga trdovratni judje kame-

nali. Nekateri ménijo celó, da je Jeremija v tej votlini pel srce topeče svoje žalostinke-lamentacije. Kakor se iz napisa in začetka lamentacij zdi, je pesnik prerok, živo opisujoč razrušbo in osamelost mesta, sedel na nekem vzvišenem kraju, odkoder je gledal razdejano mesto. Ni torej verjetno, da bi Jeremija pel in pisal svoje žalostinke v tej votlini, katero so odkrili najbrž šele ob času Heroda Agripe pri prekopavanju. Možno pa je vendar, da je sedel in bival na holmecu, dvigajočem se nad votlino, odkoder se sveto mesto vidi prav dobro.

Ta holm je znamenit tudi zaradi tega, ker je hotel protestant Q. The n i u s l. 1842. dokazati, da je tu bila Golgata in treba torej tukaj iskati Kristusov grob. Pač brezpotrebna in brezuspešna novotarija! Avtencija Kristusovega groba, ki se dandanes nahaja v mestu, je podprta s tolikimi razlogi, da celó pametnejši protestantje, kakor n. pr. Tit Tobler, Schick i. dr. to priznavajo. Ko bi kristijani hoteli pretvoriti starodavno poročilo o Kristusovem grobu, gotovo bi ga stavili z u n a j današnjih mestnih vrat, ker je Kristus trpel zunaj mesta, in ga ne bi častili v mestu. Sploh bi mislili jako slabo in neugodno o gorečnosti in resnicoljubnosti prvih kristijanov, njih duhovnov in škofov kakor tudi sploh o vsem krščanskem ustnem sporočilu, ko bi ne verjeli temu, kar so nam sporočili o Kristusovem grobu.

A pojdemo naprej, ker pot je dolga! Oči in ušesa pa odprimo na stežaj!

Ko zdrdramo po prekopu mimo severne strani zidovja, pridemo na vogel štirivoglatega mesta in se obrnemo proti jugu navzdol pod vrati sv. Štefana v kedronsko dolino. Ravno

Pripravljene na pot.

pod vrati na precēj strmi cesti kažejo Frančiškani bel kamen,

kjer je bil kamenan prvi mučenec, hrabri sv. Štefan, med tem ko hočejo dominikanci ta dogodek pripeti svoji novosezidani cerkvi

svetega Štefana zunaj damaščanskih vrat.

Za kakih 60 metrov odtodi pridemo do mostiča, ki vodi čez Kedronsko suho strugo. Na mostu se ti odpira najlepši razgled po kedronski ali jozafatski dolini. Gorenji